

Záujem o ruské skúsenosti v oblasti vojensko-vlasteneckej výchovy prejavujú len Srbi a Slováci: Alexander Kravčenko v rozhovore pre DespiteBorders

Michal Ondrejčík | 10.10.2011

Alexander Alexandrovič Kravčenko je vedúcim projektu „Stjag“, ktorý zjednocuje vojensko-vlastenecké kluby na území bývalého ZSSR. Redakcia portálu DespiteBorders.com sa už rozprávala s Alexandrom A. Kravčenkou v súvislosti s jeho ďalším projektom – [Kosovským frontom](#). V redakcii DespiteBorders.com sme sa opätovne rozhodli ho kontaktovať a pokračovať v našej úspešnej spolupráci. Tentoraz sme sa s ním rozprávali o vojensko-vlasteneckej výchove – o jej povahe a jej konkrétnej realizácii vo vojensko-vlasteneckých kluboch.

Čo je to vojensko-vlastenecká výchova? A akú rolu hrá štát a ruská pravoslávna cirkev v oblasti vojensko-vlasteneckej výchovy? Jedna tretina klubov funguje v rámci pravoslávnej cirkvi a patriarcha rovnako podporuje Vaše združenie („Stjag“). Aké konkrétne hmatateľné výhody priniesol vojensko-vlasteneckému hnutiu dekrét podpísaný Putinom začiatkom tohto roka?

Vojensko-vlastenecká výchova v Rusku je systémom, ktorý zahŕňa sieť vojensko-vlasteneckých, detsko-mládežníckych a mládežníckych klubov, ktoré sa zaoberajú na pravidelnej báze bojovými umeniami (orientálnymi alebo tradične ruskými) a vojensko-praktickými disciplínami, ktoré zahŕňajú výučbu strelby, taktiky vedenia boja, prežitia v extrémnych podmienkach, zdravotníckej prípravy atď. Okrem klubov existuje systém sezónnych táborov, v ktorých prebieha vyššie uvedená výučba. Tábory sa obvykle organizujú štátnymi orgánmi (ako napr. ministerstvo školstva, ministerstvo vnútra, ministerstvo obrany, miestne orgány atď.) Cieľom vojensko-vlasteneckej výchovy v Rusku je odpútanie detí

a mladistvých od negatívnych vplyvov moderného života (alkoholizmus, drogová závislosť, kriminalita mládeže atď.). Ruská pravoslávna cirkev je aktívne zapojená do tohto procesu a pomáha v rozvoji všetkých vyššie uvedených foriem vojensko-vlasteneckej výchovy v Rusku. Štát tiež podporuje tento trend, ale táto podpora je nedostatočná, a to napriek dokumentom vydaným vládou a prezidentom Ruskej federácie.

Zúčastňujú sa aktívne pravoslávni kňazi v činnosti všetkých vojensko-vlasteneckých klubov alebo len v činnosti niektorých? Aká je úloha pravoslávnych kňazov v týchto kluboch?

Od roku 1996 sa vojensko-vlastenecké kluby začali objavovať v štruktúrach ruskej pravoslávnej cirkvi - v kláštoroch, školách a farnostiach. Tieto kluby sú neoddeliteľnou súčasťou práce ruskej pravoslávnej cirkvi s mládežou a kňazi sa do nej najaktívnejšie zapájajú. Rovnako sa kňazi podieľajú na činnosti necirkevných klubov, realizujúc tam ideologicko-duchovnú prácu s mládežou. Ale to nie je bežnou praxou.

Aký je rozdiel medzi vojensko-vlasteneckým klubom pôsobiacim v rámci ruskej pravoslávnej cirkvi a klubom pôsobiacim mimo cirkvi?

Hlavný rozdiel spočíva predovšetkým v prítomnosti duchovno-ideologickej práce s mladými ľuďmi, i keď, ako sme už uviedli, táto práca sa vykonáva aj v necirkevných kluboch.

Ako dochádza k posilňovaniu patriotizmu a panslavizmu vo vojensko-vlasteneckých kluboch?

Okrem športu a vojensko-praktických disciplín v kluboch existuje ideologická príprava, ktorá zahŕňa štúdium vojenskej histórie a histórie Ruska. Rovnako sa realizujú aj prednášky týkajúce sa vlastenectva. To všetko má veľký význam pri tvorbe vlasteneckého vedomia v radoch mladých ľudí, čo v sebe zahŕňa aj šírenie myšlienok panslavizmu.

Projekt vojensko-vlasteneckej výchovy je určený, ako ste spomínali, na boj proti negatívnym vplyvom moderného života (alkoholizmus, drogová závislosť, kriminalita mládeže atď.). Avšak vo vojensko-vlasteneckých kluboch je mnoho detí vo veku do 15 rokov. Aj táto skupina detí do 15 rokov zápasí v Rusku s týmito problémami?

Našou úlohou je prevencia týchto negatívnych javov. A čím skôr začneme pracovať s mladými ľuďmi, tým viac šancí budeme mať na odvrátenie spomínaných javov.

Aká je priemerná výška členstva vo vojensko-vlasteneckom klube? Nesú členovia náklady spojené s fungovaním vojensko-vlasteneckého klubu? Kto im nakupuje vybavenie, oblečenie a všetko potrebné pre plnohodnotnú realizáciu aktivít vojensko-vlasteneckého klubu? Zdá sa, že činnosť vojensko-vlasteneckého klubu je drahá...

Hlavná časť klubov funguje bezodplatne – t.j. žiadne poplatky neexistujú. Priemerné náklady na vzdelávanie mládeže vo vojensko-vlasteneckých kluboch sa pohybujú v rozmedzí 100 až 250 eur za rok, v súvislosti so súťažami, tábormi, vybavením, mzdami inštruktorov a vedúcich. Prevažná časť týchto prostriedkov pochádza od sponzorov. Menšia časť od štátu.

Pre deti a mládež v akom veku je projekt vojensko-vlasteneckých klubov určený? Existuje nejaký vekový strop? Spolupracuje mládež po dosiahnutí plnoletosti ešte s vojensko-vlasteneckými klubmi?

Priemerný vek chovancov vojensko-vlasteneckých klubov sa pohybuje v rozmedzí od 10 do 14 rokov. Hoci existujú skupiny a metódy práce s deťmi od 4 rokov. Rovnako existujú skupiny dospelé mládeže vo veku od 18 rokov. Väčšina mladých ľudí vo veku 18 rokov sa nepodieľa na práci vojensko-vlasteneckých klubov z pochopiteľných dôvodov – je potrebné si zariadiť svoj vlastný život.

Projekt „Stjag“ poskytuje klubom pomoc organizačného, informačného a učebno-metodického charakteru. Vašu pomoc získavajú nie len kluby, ktoré sú členmi Vášho združenia, ale všetky, ktoré ju potrebujú. Čo to znamená? Ako to funguje v praxi? Pomáhate vojensko-vlasteneckým klubom aj vo vlasteneckej a pravoslávnej oblasti alebo iba v oblasti vojenskej? Uveďte konkrétne prípady, prosím...

„Stjag“ je štruktúrou, ktorá pomáha všetkým, ktorí pôsobia v tomto smere. Po prvé - informačne, bez ohľadu na členstvo v asociácii. Okrem toho, kluby získavajú pomoc od nás v oblasti učebno-metodického plánu. „Stjag“ organizuje aktivity, ktorých sa môže zúčastniť každý klub a skupina. Okrem toho prispieva k vzniku nových vojensko-vlasteneckých klubov a ak je to možné, pomáha klubom v zdokonaľovaní ich materiálno-technickej bázy - predovšetkým prostredníctvom rôznych súťaží.

Vojensko-vlastenecké kluby majú rôzne ciele a úlohy – ako sú napr. aktivity s deťmi, topografia, prežitie v extrémnych podmienkach, rukopašný boj a boj s nožom, medicínska, horolezecká, taktická, strelná, ženijná, parašutistická príprava a iné. Majú vojensko-vlastenecké kluby dostatok vyškolených odborníkov (resp. inštruktorov), ktorí pripravujú deti? Kto sú vlastne títo ľudia? Kde získali skúsenosti? V armáde?

Hlavná časť inštruktorov a vedúcich vykonávala službu v ozbrojených silách. Napriek tomu, základné znalosti, ktoré inštruktori používajú získali pri samoštúdiu. Vzdelávací program v kluboch má mnoho kreatívnych zložiek. V našich kluboch prakticky neexistuje žiadna zotrvačnosť a rutina, to vysvetľuje ich úspešnosť pri získavaní mladých ľudí.

Realizuje združenie „Stjag“ aj školenia pre inštruktorov vojensko-vlasteneckých klubov? Má združenie svoje vlastné kádre inštruktorov, ktoré navštevujú vojensko-vlastenecké kluby a dozerajú nad prípravou mládeži?

Združenie „Stjag“ nemá svojich vlastných inštruktorov. Avšak je veľa takých klubov, ktoré majú vlastné kádre inštruktorov. Preto sa snažíme podporovať a koordinovať akcie na zlepšenie zručností inštruktorov a vedúcich klubov.

Podľa [snímky vojensko-vlasteneckého klubu „Dobrovoľník“](#) je jednou z úloh tohto klubu príprava inštruktorov. Pripravuje Vaše združenie inštruktorov prostredníctvom vojensko-vlasteneckého klubu „Dobrovoľník? Rovnako ako Vy, tak aj váš pomocník v projekte „Stjag“, S. V. Pachmutov, pracuje ako inštruktor v tomto klube. Pokiaľ mi je dobre známe, tak tento vojensko-vlastenecký klub funguje v rámci združenia „Narodny Sobor“...

Vojensko-vlastenecký klub Dimitrija Solúnskeho je jedným z klubov, ktorý pracuje s mládežou staršou ako 18 rokov. Ich hlavnou úlohou je tréning inštruktorov. „Dobrovoľník“ nie je jediný klub, ktorý sa zaoberá týmito úlohami. „Narodny Sobor“ je jedným z mála veľkých spoločensko-politických organizácií, ktoré poskytujú nášmu združeniu „Stjag“ a vojensko-vlasteneckému hnutiu veľkú pomoc.

Aká je úloha kozáctva v asociácii a vo vlasteneckej výchove? Existuje spolupráca medzi kozáckymi združeniami a Vaším združením v rozvoji vojensko-vlasteneckej výchovy (napr. v oblasti metodiky). Ak áno, s kým spolupracujete a na akej báze? Pokiaľ mi je známe spolupracujete napr. s organizáciou LAD, Zväzom verných Kozákov alebo „pochodnym atamanom“ V. E. Šambarovom.

„Stjag“ je sama o sebe kozáckou organizáciou, pretože zjednocuje nie málo klubov, ktoré sú organizované Kozákmi. Sám pôvod vojensko-vlasteneckej výchovy v Rusku leží v kozáckych tradíciách. Spolupracujeme so všetkými kozáckymi organizáciami, ktoré sa zaoberajú týmito otázkami.

Aký je charakter vzťahov medzi Vaším združením a a hnutím „Narodny Sobor“? Ste tiež členom ústrednej rady hnutia „Narodny Sobor“. Aká je vaša úloha v hnutí „Narodny Sobor“?

Ako už bolo povedané „Narodny Sobor“ aktívne napomáha rozvoju vojensko-vlasteneckej výchovy. Úlohou nášho združenia „Stjag“ je predstavovať vojensko-vlastenecké hnutie v ústredných orgánoch hnutia „Narod Sobor“.

Existujú v Rusku nejaké podobné organizácie resp. združenia, ktoré združujú vojensko-vlastenecké kluby? Ak áno, aké sú vaše vzťahy?

Okrem nášho združenia „Stjag“ v Rusku funguje Združenie rytierov a Zväz ruských parašutistov. Udržujeme s nimi dobré pracovné vzťahy.

Srbské noviny Vesti Online publikovali článok, ktorý uvádza, že v ruských vojensko-vlasteneckých kluboch sa pripravujú aj srbské deti. Organizuje združenie program vojensko-vlasteneckej výchovy srbských detí v Rusku? Ak áno, povedzte niečo o tomto projekte.

V niekoľkých ruských vojensko-vlasteneckých kluboch sa pripravujú deti Srbov žijúcich tu v Rusku. Okrem toho združenie „Stjag“ sa snaží aktívne rozšíriť skúsenosti ruskej vojensko-vlasteneckej výchovy v Srbsku. Na srbskej strane je záujem v tejto veci.

V Srbsku je niekoľko vojensko-vlasteneckých klubov, ktoré sú organizované na základe Vašej pomoci. Rozvoj vojensko-vlasteneckej výchovy v Srbsku je čiastočne pozastavený, ale je podporovaný sokolským hnutím. Poskytujete týmto klubom a sokolskému hnutiu v Srbsku rovnaký „balíček služieb“ ako ruským členom združenia?

V Srbsku vývoj vojensko-vlasteneckej výchovy je v zárodočnej fáze. Sokolské hnutie je len malou súčasťou tohto procesu. Pomáhame našim srbským bratom minimálne pri organizácii sezónnych táborov a v učebno-metodických otázkach.

V tomto roku ste zorganizovali veľký medzinárodný seminár pre inštruktorov z Ruska a Srbska v Sevastopol'skom kraji. Ktoré srbské organizácie sa zúčastnili na tejto akcii?

Srbská delegácia bola na seminári a my veríme, že sa jedná o zásadný prelom vo vývoji vojensko-vlasteneckej výchovy mládeže.

Združenie a „Narodny Sobor“ aktívne spolupracuje so Slovenským hnutím obrody (ďalej len „SHO“) a pred niekoľkými mesiacmi sídlo Vášho združenia navštívil Marek

Rusniak - vedúci oddelenia zahraničných vzťahov SHO. Povedzte mi niečo konkrétne (konkrétne výsledky vašej spolupráce; plánované akcie) o spolupráci združenia a hnutia „Narodny Sobor“ s SHO. „Narodny Sobor“ podpísal rámcový dohovor s SHO...

„Stjag“ aktívne podporoval výučbu zástupcov SHO, ktorí sa oboznámili s ruskou skúsenosťou vojensko-vlasteneckej výchovy mládeže.

Myslíte si, že by bolo možné vytvoriť sieť klubov na Slovensku zameraných na vojensko-vlasteneckú výchovu? Ak ste našli vhodného partnera na Slovensku na spoluprácu napr. ako SHO spustili by ste projekt podobný tomu, ktorý vďaka Vám dnes funguje v Srbsku aj na Slovensku?

Veríme, že skúsenosti vojensko-vlasteneckej výchovy majú veľký význam aj pre ostatné slovanské národy. Slovensko nie je výnimkou. Sme pripravení aktívne napomáhať aj slovenským organizáciám v rozvoji podobných foriem práce s mládežou. Chcel by som tiež podotknúť, že k dnešnému dňu záujem o ruské skúsenosti prejavujú len Srbi a Slováci.

Združenie a „Narodny Sobor“ sú vybudované na myšlienkach patriotizmu, panslavizmu a pravoslávnej cirkvi. Rusko je domovom mnohých neruských národov a moslimov. V súčasnej dobe Rusko má problém s odstredivými tendenciami na severnom Kaukaze. Zo severného Kaukazu je v združení veľa vojensko-vlasteneckých klubov ale iba ortodoxné. Prečo sa združenie nesnaží vytvoriť na severnom Kaukaze vojensko-vlastenecké kluby zbavené ortodoxného kresťanstva so zameraním na jeden spoločný ruský ľud a lokálne umiernené moslimské tradície. A tak by bolo (pravdepodobne) možné odpútať miestnu mládež od rôznych foriem radikalizmu a vychovať ju pre ruský štát.

Vojensko-vlastenecké kluby sú vybudované na myšlienke Ruska ako jedného spoločného štátu pre Slovanov, tak aj pre ďalšie národy. Existuje mnoho príkladov chovancov a inštruktorov vojensko-vlasteneckých klubov, ktorí sú príslušníkmi iných národov a náboženstiev. Pokusy o vytvorenie národných vojensko-vlasteneckých klubov v moslimských regiónoch severného Kaukazu vedú k nevyhnutnej radikalizácii týchto štruktúr. To priznávajú sami predstavitelia moslimských národov, keď sa ich niekto opýta, prečo u nich existuje tak málo legálnych vojensko-vlasteneckých klubov.